

prima instanță: V. Gîrleanu
instanța de apel: A. Panov, M. Moraru, A. Minciuna

2rc-542/15

DECIZIE

08 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Societatea Comercială „Farmaservice”
Societate cu Răspundere Limitată

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale
„Banca de Economii” Societate pe Acțiuni împotriva Societății Comerciale
„Farmaservice” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2015 prin care a
fost restituit apelul declarat de Societatea Comercială „Farmaservice” Societate cu
Răspundere Limitată

constată:

La 06 decembrie 2012, BC „Banca de Economii” SA a depus cerere de
chemare în judecată împotriva SC „Farmaservice” SRL cu privire la încasarea
datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că SC „Farmaservice” SRL a beneficiat de un
credit de la SC „Banca de Economii” SA, Filiala nr. 1, mun. Chișinău conform
contractului de credit cu nr. 06-06/1/90 din 27 iunie 2007, în sumă de 350000
dolari SUA, pe un termen de 24 luni, cu termenul de scadență la 26 iunie 2009.

Susține că în scopul asigurării rambursării creditului acordat, Banca a
încheiat cu SC „Farmaservice” SRL următoarele contracte: contractul de gaj
înregistrat cu nr. 06-06/1/90-g2 din 23 septembrie 2008 asupra unei universalități
de bunuri, obiectul garanției - mijloace circulante (medicamente), la valoarea de
gaj 3700000 lei, contractul de gaj înregistrat cu nr. 06-06/1/90-g3 din
23 septembrie 2008 asupra unei universalități de bunuri, obiectul garanției -
mijloace circulante (medicamente), la valoarea de gaj 3700000 lei, cesiunea
fluxului de mijloace financiare în baza contractului cu nr. 06-06/1/90-c din
27 iunie 2007.

Relatează că pârâta SC „Farmaservice” SRL nu a achitat creditul conform obligațiilor și graficului stabilit în contractul de credit, acumulând către 04 decembrie 2012 datorii restante față de Bancă conform contractului de credit cu nr. 06-06/1/90 din 27 iunie 2007, în sumă totală de 662348,91 dolari SUA, inclusiv: credit restant – 346540 dolari, dobânda restantă – 128477,45 dolari, dobânda majorată pentru credit neachitat – 63146,68 dolari, penalitatea pentru dobândă neachitată – 124184,78 dolari.

Afirmă că urmare a neonorării obligațiunilor conform contractului de credit nr. 06-06/1/90 din 27 iunie 2007 (încălcarea punctelor 4.2, 5.5, 9.1, 9.2), Banca având calitate de creditor gajist, în baza pct. 12.3 lit. a) și b) din contractul de credit, art. 67 - 68 din Legea cu privire la gaj și art. 488 Cod civil, a notificat pârâta despre inițierea procedurii de exercitare a dreptului de gaj și a solicitat transmiterea benevolă în posesiunea BC „Băncii de Economii” SA până la termenul limită de 17 februarie 2011 a bunurilor gajate conform contractul de gaj înregistrat cu nr. 06-06/1/90-g2 din 23 septembrie 2008, contractul de gaj înregistrat cu nr. 06-06/1/90-g3 din 23 septembrie 2008, pentru a fi comercializate în conformitate cu art. 75-76 Legea cu privire la gaj, art. 490-491 Cod civil sau achitarea completă a sumei creditului și a plăților aferente acestuia, inclusiv dobânzile, penalitățile ș.a. înregistrând preavizul de exercitare a dreptului de gaj la Biroul notarial.

Remarcă că potrivit actelor de verificare a existenței efective și stării obiectului gajului din 15 noiembrie 2011, a fost depistată lipsa totală și parțială a gajului, după cum urmează: contractul de gaj înregistrat cu nr. 06-06/1/90-g2 din 23 septembrie 2008 asupra unei universalități de bunuri, obiectul garanției - mijloace circulante (medicamente), la valoarea de gaj 3700000 lei, fiind depistat un neajuns în sumă de 3681242,71 lei față de valoarea de gaj (3700000 lei), contractul de gaj înregistrat cu nr. 06-06/1/90-g3 din 23 septembrie 2008 asupra unei universalități de bunuri, obiectul garanției - mijloace circulante (medicamente), la valoarea de gaj 3700000 lei, fiind depistat un neajuns în sumă de 670000 lei față de valoarea de gaj (670000 lei).

Indică că potrivit pct. 7.1 al contractului de credit pentru neachitarea la scadență a plăților pe dobânda calculată, debitorul achită Băncii o penalitate în mărime de 0.17 % pentru fiecare zi de întârziere, care se va aplica la suma dobânzii neachitate.

Menționează că pct. 5.2 al contractului de credit, stabilește că dobânda se va majora cu 5 puncte procentuale în cazul în care creditul sau o parte a creditului este expirat. Dobânda majorată se va aplica la partea de credit expirat, începând cu ziua care urmează după data scadenței creditului sau a părții acestuia.

Conform pct. 14.7 al contractului de credit, clauzele contractului sunt valabile până la îndeplinirea tuturor angajamentelor asumate în cadrul lui. În baza acestor prevederi contractuale, Banca este îndreptățită să calculeze plățile aferente

creditului și în continuare, dacă debitorul nu va negocia aceste prevederi și Banca nu va decide în această privință.

Invocă prevederile art. 572 alin. (2) Cod civil, care statuează că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

Menționează conținutul art. 1243 alin. (1) Cod civil, stabilește că în cazul neexecutării de către debitor la scadență a obligației de restituire a creditului, precum și a obligațiilor de plată a dobânzii și a altor sume aferente creditorul poate pretinde plata unor penalități de întârziere în modul și în mărimea prevăzute de lege sau de contract.

Relatează că la 17 noiembrie 2011, Procuratura mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată în interesele BC „Băncii de Economii” SA împotriva SC „Farmaservice” SRL cu privire la încasarea datoriei. Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost scoasă cererea de pe rol pe motiv că statul nu deține 100 % în capitalul social al Băncii.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 572, 1236, 1243 Cod civil, art. 5, 7, 167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, încasarea de la SC „Farmaservice” SRL în beneficiul BC „Băncii de Economii” SA a datoriei în mărime de 662348,91 dolari SUA, echivalent în lei la data executării hotărârii, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 septembrie 2014 a fost admisă parțial acțiunea, încasată de la SC „Farmaservice” SRL în beneficiul BC „Banca de Economii” SA suma datorată în mărime de 346540 dolari SUA, dobânda restantă - 128477,45 dolari SUA, dobânda majorată pentru credit neachitat - 63146,68 dolari SUA, penalitatea pentru dobânda neachitată - 39313,80 dolari SUA, în total suma de 577477,93, convertiți în valută națională la momentul executării hotărârii, precum și cheltuielile de judecată compusă din taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 50000 lei.

La 13 octombrie 2014, SC „Farmaservice” SRL a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, precum și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2015 a fost respinsă cererea de scutire de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de SC „Farmaservice” SRL, comunicat SC „Farmaservice” SRL despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat și apelului motivat până la data de 18 februarie 2015, ora 14.00.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2015 a fost respins recursul declarat de SC „Farmaservice” SRL și menținută încheierea instanței de apel din 21 ianuarie 2015.

La 09 aprilie 2015, SC „Farmaservice” SRL a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, precum și scutirea de la plata taxei de stat.

În aceeași zi, SC „Farmaservice” SRL a depus cerere repetată cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2015 a fost restituită cererea de apel declarat de SC „Farmaservice” SRL, ca netimbrată.

La 19 mai 2015, SC „Farmaservice” SRL a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2015, prin care a solicitat repunerea în termen și admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate, cu emiterea unei noi încheieri de scutire a SC „Farmaservice” SRL de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Susține că la 06 mai 2015, prin intermediul serviciului poștal, reprezentantul SC „Farmaservice” SRL, avocatul Sergiu Petrușca a primit încheierea contestată.

Reieșind din cele expuse, solicită repunerea în termen a recursului asupra încheierii instanței de apel din 29 aprilie 2015.

Susține că prin încheierea contestată se încalcă dreptul societății la accesul liber la justiție (art.5 CPC) și dreptului la un proces echitabil (art.6 CEDO).

Relatează că la data de 09 aprilie 2015, a înaintat o cerere repetată cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, anexând toate înscrisurile/probele indicate de către Curtea Supremă de Justiție în decizia din 04 martie 2015 și anume: scrisoarea BC „Banca de Economii” SA cu nr. 09-03/1157 din 26 martie 2015, prin care se confirmă că pe conturile SC „Farmaservice” SRL sunt aplicate mai multe restricții în temeiul mai multor documente executorii, scrisoarea BC „Energbank” SA cu nr. 131 din 25 martie 2015 prin care se confirmă că pe conturile SC „Farmaservice” SRL sunt aplicate mai multe restricții în temeiul mai multor documente executorii, scrisoarea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu nr. 01-17/4-1597 din 26 martie 2015 prin care se confirmă că în scopul asigurării executării silite a obligației fiscale au fost emise dispozițiile de suspendare a operațiunilor la conturile bancare a întreprinderii, adeverința întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu nr. 608 VP din 27 martie 2015 prin care se confirmă că după SC „Farmaservice” SRL, potrivit Registrului de Stat al transporturilor la starea de 23 martie 2015, nu sunt înregistrate careva mijloace de transport auto, scrisoarea întreprinderii de Stat „Cadastru” cu nr. 0002/15/9711 din 25 martie 2015 prin care se confirmă că conform băncii centrale de date a cadastrului la data de 25 martie 2015, dreptul de proprietate al SC „Farmaservice” SRL asupra bunurilor imobile amplasate pe teritoriul Republicii Moldova nu este înregistrat, raportul financiar pentru anul 2014, prin care se confirmă că la 31 decembrie 2014, SC „Farmaservice” SRL a înregistrat pierderi în sumă de 1247531 lei, raportul financiar pentru anul 2013,

prin care se confirmă că la 31 decembrie 2013, SC „Farmaservice” SRL a înregistrat pierderi în sumă de 29260 lei, raportul financiar pentru anul 2012, prin care se confirmă că la 31 decembrie 2012, SC „Farmaservice” SRL a înregistrat pierderi în sumă de 88593 lei.

Invocă prevederile art. 85 alin. (4) CPC, care statuează că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de la plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei, iar art. 4 Legea taxei de stat, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să - elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa părților la 05 mai 2015, fapt confirmat prin înștiințarea anexată (f. d. 68), prin urmare recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 mai 2015 în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele dosarului rezultă că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2015 a fost respinsă cererea de scutire de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de SC „Farmaservice” SRL depusă împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 septembrie 2014, comunicat SC „Farmaservice” SRL despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat și a apelului motivat până la data de 18 februarie 2015, ora 14.00, încheiere menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 martie 2015.

Tot materialul probator atestă că la 09 aprilie 2015, SC „Farmaservice” SRL a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe și tot la acea dată a mai depus o cerere repetată cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (f. d. 83-85 vol. II).

În speță se constată că prin încheierea din 29 aprilie 2015 Curtea de Apel Chișinău a restituit cererea de apel declarată de SC „Farmaservice” SRL ca netimbrată,

Instanța de recurs conchide, însă, că încheierea instanței de apel din 29 aprilie 2015 este neîntemeiată, respectiv n poate fi menținută.

Astfel, se va reține că adoptând încheierea cu privire la restituirea cererii de apel ca netimbrată, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a supus examinării cererea repetată a apelantului SC „Farmaservice” SRL cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, înregistrată la Curtea de Apel Chișinău la data de 09 aprilie 2015 sub nr. 5524 (f. d. 83-85 vol. II).

Mai mult că, odată cu depunerea cererii repetate cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, SC „Farmaservice” SRL a anexat în susținerea demersului dat mai multe înscrisuri/probe, cum ar fi: scrisoarea BC „Banca de Economii” SA cu nr. 09-03/1157 din 26 martie 2015, prin care se confirmă că pe conturile SC „Farmaservice” SRL sunt aplicate mai multe restricții în temeiul mai multor documente executorii, scrisoarea BC „Energbank” SA cu nr. 131 din 25 martie 2015 prin care se confirmă că pe conturile SC „Farmaservice” SRL sunt aplicate mai multe restricții în temeiul mai multor documente executorii, scrisoarea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu nr. 01-17/4-1597 din 26 martie 2015 prin care se confirmă că în scopul asigurării executării silite a obligației fiscale au fost emise dispozițiile de suspendare a operațiunilor la conturile bancare a întreprinderii, adeverința întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu nr. 608 VP din 27 martie 2015 prin care se confirmă că după SC „Farmaservice” SRL, potrivit Registrului de Stat al transporturilor la starea de 23 martie 2015, nu sunt înregistrate careva mijloace de transport auto, scrisoarea întreprinderii de Stat „Cadastru” cu nr. 0002/15/9711 din 25 martie 2015 prin care se confirmă că conform băncii centrale de date a cadastrului la data de 25 martie 2015, dreptul de proprietate al SC „Farmaservice” SRL asupra bunurilor imobile amplasate pe teritoriul Republicii Moldova nu este înregistrat, raportul financiar pentru anul 2014, prin care se confirmă că la 31 decembrie 2014, SC „Farmaservice” SRL a înregistrat pierderi în sumă de 1247531 lei, raportul financiar pentru anul 2013, prin care se confirmă că la 31 decembrie 2013, SC „Farmaservice” SRL a înregistrat pierderi în sumă de 29260 lei, raportul financiar pentru anul 2012, prin care se confirmă că la 31 decembrie 2012, SC „Farmaservice” SRL a înregistrat pierderi în sumă de 88593 lei (f. d. 86- 99, vol. II), care la fel au rămas fără examinare și apreciere de către instanța de apel.

Sub acest aspect, fiind în prezența când instanța de apel nu a soluționat și nu s-a expus referitor la cererea repetată a apelantului SC „Farmaservice” SRL cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, se impune admiterea recursului cu casarea încheierii recurate, prin care a fost restituită

cererea de apel ca netimbrată, și remiterea pricinii în instanța de apel de la faza primirii cererii de apel.

Or, neexaminarea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel ar duce la îngrădirea accesului la un tribunal, fapt ce în consecință ar fi o încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenție.

De altfel, CEDO a relatat în practica sa constantă că, dreptul la o instanță nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției și impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy –Miloslavsky vs. Regatul Unit), urmează a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție

În favoarea opiniei enunțate, instanța de recurs reține concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Clionov contra Republicii Moldova, unde s-a menționat că obligarea recurentului de a achita taxa de stat, atunci când el este în imposibilitate de a face acest lucru, duce la refuzul accesului la un tribunal, întrucât Curtea Supremă de Justiție este în imposibilitate de a examina dosarul.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Societatea Comercială „Farmaservice” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni împotriva Societății Comerciale „Farmaservice” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei, de la faza primirii cererii de apel.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ala Cobăneanu